

Reactie op: Tweedekans-re-integratie

Koning noemt in zijn artikel zeven mogelijke manieren om de effectiviteit van het re-integratiebeleid te verbeteren. Bij drie hiervan plaatsen wij kanttekeningen. Ten eerste stelt Koning dat *profiling* en *targeting* de resultaten van re-integratie kunnen verbeteren. Tegelijkertijd werpt hij de vraag op hoe dergelijk maatwerk in de praktijk kan worden vormgegeven. Daarbij wordt gewezen op het belang om casemanagers aan de profiling/targeting-richtlijnen te houden. Koning stelt dat de mogelijkheden hiervoor in Nederland waarschijnlijk beperkt zijn door de decentralisatie van de bijstand naar gemeenten en het ontbreken van een directe aansturing relatie met het UWV. In theorie is het optimaal als van elke cliënt op het moment dat deze zich als werkzoekende meldt meteen met zekerheid kan worden vastgesteld welke aanpak het beste is en deze aanpak vervolgens ook wordt gevolgd. Hiervoor is het echter noodzakelijk dat de uitvoering beschikt over alle relevante informatie over de cliënt. Daarvan is in de praktijk geen sprake. De beste alternatieve oplossing is dan om de kortste weg naar werk te kiezen, bijvoorbeeld via een *work-first*-benadering. Sommige personen die een uitkering aanvragen zullen deze aanvraag terugtrekken omdat ze het offer voor het ontvangen van een uitkering te hoog vinden. Een tweede effect is dat personen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt meteen de werkervaring kunnen opdoen die voor hen hoe dan ook noodzakelijk is voor succesvolle re-integratie. Snelle interventie is voor hen van groot belang. De kortste weg naar werk is dus een instrument zowel om te screenen (uitfilteren van oneigenlijk gebruik) als om te profileren (snel naar werk leiden biedt de mogelijkheid voor een nadere diagnose), en is daardoor een praktische uitwerking van het streven naar maatwerk. In de uitvoering is de kortste weg naar werk leidend bij de bestuurlijke afspraken die met UWV worden gemaakt. Ook is de financiële prikkel bij gemeenten zodanig vormgegeven dat de nadruk ligt op snelle uitstroom uit de

uitkering, dus de kortste weg naar werk.

Ten tweede stelt Koning dat vanwege de gecombineerde uitwerking van *lock-in*-effecten en de (exogene) kans op werk er (meer) op re-integratie moet worden ingezet in tijden van laagconjunctuur. Immers, bij laagconjunctuur is er een kleinere exogene kans op werk en is dus de schade van het lock-in-effect relatief gering. In onze ogen wordt bij deze redenering over het hoofd gezien dat de samenstelling van de groep te re-integreren personen relatief ongunstig is in tijden van hoogconjunctuur (een relatief hoog aandeel personen dat al langdurig een uitkering ontvangt) en relatief gunstig tijdens laagconjunctuur. Dit vraagt juist om een grotere re-integratie-inspanning als er sprake is van hoogconjunctuur. De uitkomst van het totaal is daarmee a priori onbepaald. In dat geval is het verstandig om te beschikken over een breed scala aan instrumenten. Deze moeten toereikend zijn in tijden van zowel hoog- als laagconjunctuur. Voor de uitvoering heeft dit als voordeel dat de keuze en inzet van instrumenten, naast het type cliënt, kan variëren met de arbeidsmarktomstandigheden.

Ten derde wordt in het artikel gesteld dat onderzoek naar de langetermijneffecten van re-integratie en ook de regie daarin van het Ministerie van SZW ontbreekt. De noodzaak voor meer empirische informatie staat buiten kijf. De ingezette decentralisatie van het re-integratiebeleid en het wijzigen van de regels van het spel (zowel in de uitvoering als in de regelgeving) maakten het uitvoeren van grootscheepse evaluaties de afgelopen jaren echter weinig zinvol. Analoog aan de kritiek van Lucas worden de onderliggende verbanden en causaliteiten immers sterk beïnvloed door het gekozen beleid, dat echter vaak is veranderd. Voor de komende jaren onderneemt het Ministerie van SZW activiteiten om evaluaties beter te kunnen uitvoeren, door het meer stroomlijnen van onderzoeksmethoden en het (doen) verbeteren van de (voor evaluaties benodigde) datahuishouding.

GERALT NEKKERS
EN WOUTER
ROORDA
Senior beleidsmedewer-
kers bij het Ministerie
van SZW